

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА
И ВОДОПРИВРЕДЕ
РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД
БАЊА ЛУКА

АГРОМЕТЕОРОЛОШКИ УСЛОВИ У ПРОИЗВОДНОЈ 2017/2018. ГОДИНИ НА ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Одјељење за климатологију и агрометеорологију
Одсјек за агрометеорологију

Дејан Судић
Руководилац Одсјека за агрометеорологију
Инес Ђурић
Виши стручни сарадник за агрометеорологију

Бања Лука
Март, 2019. године

Временске прилике на простору Републике Српске у периоду од октобра 2017. до септембра 2018. године имале су извјесна одступања у односу на вишегодишњи просјек.

*

У овој производној години није било великих климатских екстрема, који би имали негативан ефекат на пољопривредну производњу.

*

Услови влажности за ову производну годину су у већини региона Српске били углавном повољни за пољопривредну производњу, тако да су и приноси и квалитет рода били високи.

ЈЕСЕЊИ ПЕРИОД (ОКТОБАР - НОВЕМБАР) 2017. ГОДИНЕ

- **Јесењи период** обиљежило је нешто хладније вријеме од уобичајеног.
- Агрометеоролошки услови током јесени 2017. године били су повољни за сјетву, клијање, ницање и за почетак развоја озимих култура.
- Падавине током октобра биле су веће у западним и источним крајевима, док је у Семберији и у Херцеговини забиљежен дефицит падавина у односу на вишегодишњи просјек. Што се тиче падавина у новембру биле су веће на западу и сјеверу Херцеговине, док је у осталим крајевима забиљежен мањак падавина у односу на вишегодишњи просјек.
- Захваљујући падавинама у октобру и новембру залиха влаге у дубљим слојевима земљишта у свим производним подручјима је била добра.

ЗИМА (ДЕЦЕМБАР - ФЕБРУАР) 2017/2018. ГОДИНЕ

- Зиму је обиљежило знатно топлије вријеме са доста већом количином падавина, у односу на вишегодишњи просјек.
- Честе падавине су у доброј мјери поправиле резервне залихе влаге у свим слојевима земљишта, што је било добро за почетак вегетационог периода.
- Током овог зимског периода није било већих температурних колебања, која би могла угрозити презимљујуће усјеве.
- Може се рећи да је прошла зима била блага са мање снијежног покривача и са рјеђом појавом јачих зимских мразева.

ПРОЉЕЋЕ (МАРТ - МАЈ) 2018. ГОДИНЕ

- Прољеће је обиљежило промјенљиво вријеме. Током марта је било знатно хладније вријеме, док су април и мај били знатно топлији у односу на вишегодишњи просјек. Најхладнији дио марта био је почетком мјесеца и првим данима треће декаде, а минималне температуре су измјерене 1. и 22. марта. У вријеме појаве ових мразева у већини производних подручја био је формиран снијежни покривач довољне висине који је обезбиједио добру термичку заштиту озимим усјевима.
- Током марта падавине су у већини крајева биле знатно веће од уобичајеног. Због честих и обилних падавина у марту мјесецу створили су се услови за развој биљних болести. У већем дијелу априла и минималне и максималне температуре ваздуха биле су изнад просјека, а најтоплији дио априла био је крајем мјесеца (23, 28. и 29. април).

ПРОЉЕЋЕ (МАРТ - МАЈ) 2018. ГОДИНЕ

- Топлотни услови су у већем дијелу априла били повољни за све пољопривредне културе, сјетву, клијање, ницање прољетних усјева, као и за интензиван раст и развој озимих, цвјетање и заметање воћарских култура. Крајем мјесеца дошло је до наглог пораста температуре ваздуха, што је условило убрзан проток развоја свих пољопривредних култура.
- Падавине су у априлу биле ријетке и у већини крајева знатно мање од уобичајеног за овај мјесец. У првој половини мјесеца маја температуре су биле знатно изнад просјека, што је довело до убрзања протока фенофазе код озимих усјева. Средином мјесеца било је свјежије вријеме у односу на претходни период, који је одговарао свим пољопривредним културама. Крајем маја температуре су биле у порасту, када су забиљежене и максималне вриједности. Топлотни услови су у већем дијелу маја били повољни за све пољопривредне културе, за интензиван пораст јарих култура, као и за цвјетање и наливање зрна код озимих жита. Крајем мјесеца кукуруз је био у фази од 8-9 листова, што је уз довољно влаге омогућавало несметан раст. У петом мјесецу падавине су биле скоро свакодневна појава и биле су у оквиру вишегодишњег просјека.

ЉЕТО (ЈУН - АВГУСТ) 2018. ГОДИНЕ

- Љето је обиљежило мало топлије вријеме од уобичајеног са доста више падавина од просјека. Током овог периода временски услови су били повољни, што се позитивно одразило на квалитет и квантитет рода, нарочито кукуруза, соје и сунцокрета.

- Честе, повремено и обилне падавине током овог периода у доброј су мјери поправиле стање влаге у пољопривредном земљишту, а са друге стране створени су услови за развој биљних болести као што су: (пламењача, сива трулеж и пепелница на виновој лози, пламењача и трулеж плодова воћа и поврћа. Овакве временске прилике одговарале су за развој и ширење корова, а такође због честе кише жетва озиме пшенице је често била у прекиду или је одлагана, тако да је забиљежен пад приноса и квалитет зрна. На појединим парцелама услед јачих падавина и појачаног вјетра дошло је до полијегања усјева, тако даје и ту забиљежен пад приноса и квалитета зрна. Сунчано и топло вријеме узроковало је активност биљних штеточина инсеката као што су: (крушкина бува, јабукин смотавац, кромпиров мољац и кукурузни пламенац).
- У другом дијелу љета, углавном у августу преовладавало је сунчаније и топлије вријеме, тако да су топлотни услови погодовали свим пољопривредним културама за њихово зрење(воћу,поврћу,виновој лози и ратарским културама).
- Посљедњи мјесец током вегетационог периода септембар био је нешто топлији у односу на вишегодишњи просјек. У другом дијелу треће декаде дошло је до осјетног захлађења, забиљежен слаб до умјерен мраз , углавном у вишим предјелима.
- Топлотни услови у већем дијелу септембра погодовали су за зрење и жетву кукуруза, бербу пристиглог воћа,поврћа и винове лозе. Појава приземног мраза могла је нанијети штету на појединим пристиглим повртарским културама.

ПРОИЗВОДНА 2017/2018. ГОДИНА

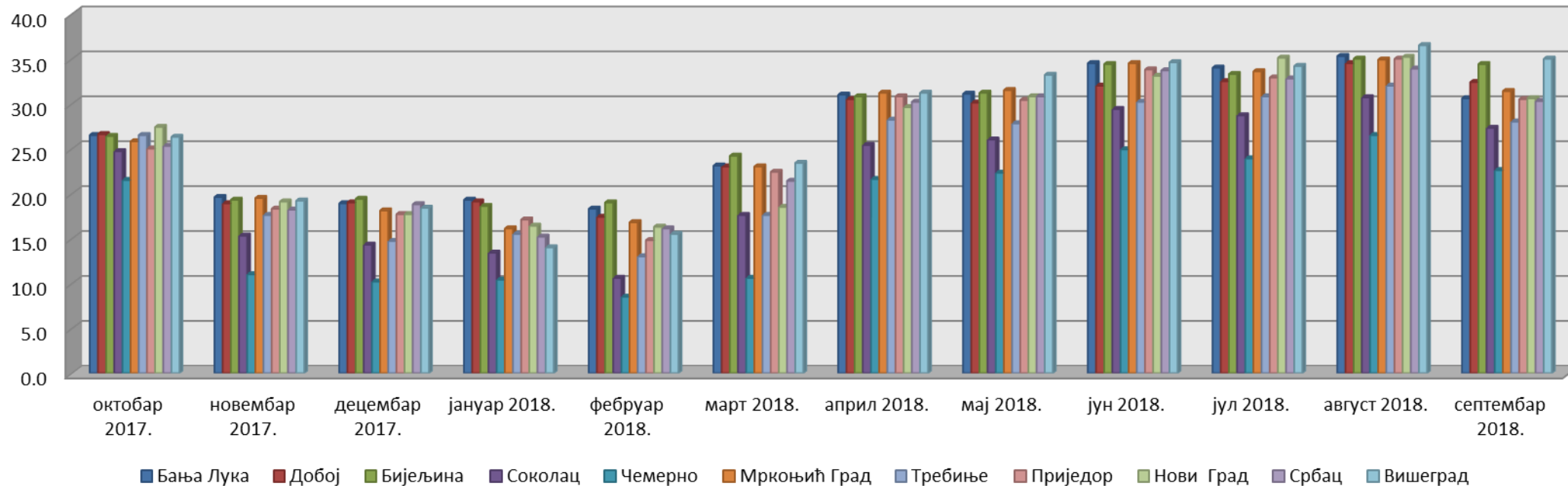
- ▶ Производну 2017./2018. годину можемо окарактерисати као повољну за већину пољопривредних култура.
- ▶ Принос озимих усјева је био већи од просјека, али је зрно било слабијег квалитета, због честе и обилне кише током јуна мјесеца када је требала да се обави жетва озимих усјева. Принос јарих култура (кукуруз, соја, сунцокрет) био је већи, а квалитет зрна је био веома добар. Код већине воћних врста (јабука, крушка и шљива) квалитет и квантитет је био веома добар.
- ▶ Рано воће (вишња и трешња) такође су имали добре приносе, али је квалитет плода био нешто слабији због топлог и сушнијег прољећа, такође јагодасто воће је имало добар принос, док је винова лоза имала слабији квалитет, а добар род.

ЈЕСЕН 2017. ГОДИНЕ

Октобар 2017.

- ▶ У већем дијелу Републике Српске током октобра било је нешто хладније у односу на вишегодишњи просјек.
- ▶ Средња мјесечна температура ваздуха кретала се од 7,4 на Сокоцу и Чемерну до 14,6 у Требињу. Одступање ове температуре од просјечних вриједности износила је од +0,6 у Бањој Луци до -1,2⁰С у Билећи. Најтоплији период током октобра био је у првој половини прве декаде и током друге декаде мјесеца. У осталом дијелу октобра смјењивали су се периоди топлијег и хладније времена од просјека. Максимална дневна температура ваздуха у већини мјеста измјерена је (5, 17, 18 и 19. октобар), а највиша је измјерена у Требињу, Добоју и Шипову 27; Бања Луци, Бијељини, Рибнику, Вишеграду и Мркоњић Граду 26, док је најнижа максимална забиљежена на Чемерну 22⁰С.

Максимална температура ваздуха - производна 2017/2018. година

ЈЕСЕН 2017. ГОДИНЕ

- ▶ Температуре ваздуха и земљишта биле су повољне за сјетву, клијање, ницање и за почетак развоја озимих култура. Падавине током октобра биле су веће у западним и источним крајевима, док је у Семберији и у Херцеговини забиљежен дефицит падавина у односу на вишегодишњи просјек.
- ▶ Највише кише у октобру је измјерено у Вишеграду 233; Сребреници 187; Зворнику 167, а најмање у Невесињу 41l/m². Интензивније падавине у већини мјеста забиљежене су (23. и 24.октобра). Падавине у октобру значајно су поправиле влажност сјетвеног слоја, као и залихе у дубљим слојевима земљишта, што ће бити од велике користи за равномјерно клијање и ницање већ посијаних озимих усјева пшенице и јечма. У октобру је потребно млада стабла воћа заштитити од зечева и других глодара. Осим воћа глодари се хране још и тек посијаном пшеницом и јечмом. На кају вегетације у воћњацима када отпадне око 70% лишћа потребно је урадити прскање препаратима на бази бакра (плаво прскање). Ране на ластарима, које настају приликом опадања лишћа су улазна врата за инфекције гљивама проуроковача шупљикавасти лишћа, рак ране, и сушење воћака.
- ▶ У већем дијелу октобра временски услови су били повољни за обављање актуелних радова у пољу као што су: припрема земљишта за сјетву озимица, бербa воћа, поврћа, кукуруза и други предвиђени пољопривредни радови.
- ▶ У трећој декади октобра накратко су радови били прекидани због обилних падавина и хладнијег времена.

ЈЕСЕН 2017. ГОДИНЕ

Новембар 2017. године

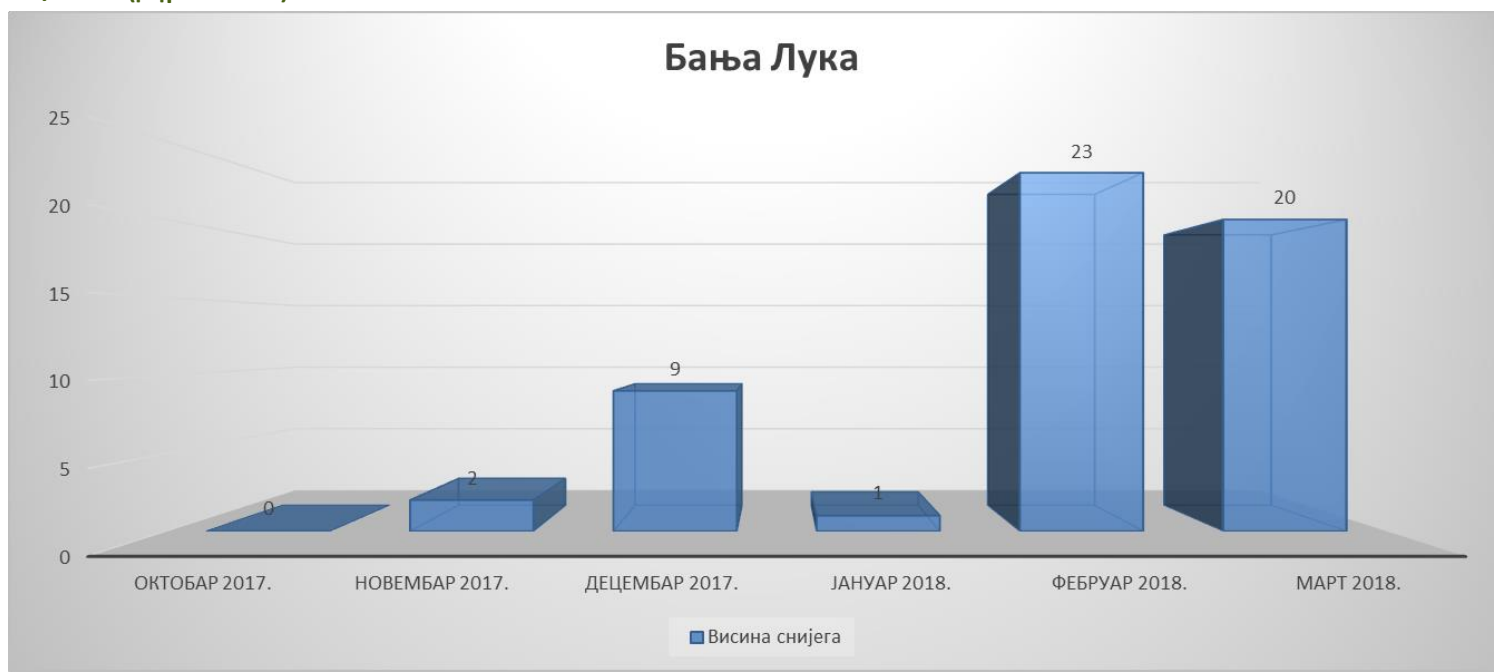
- ▶ У већем дијелу Републике Српске током новембра било је нешто хладније у односу на вишегодишњи просјек. Средња мјесечна температура ваздуха кретала се од 2,0 у Хан Пијеску, 2,2 на Сокоцу и Чемерну до 10^{°C} у Требињу. Одступање ове температуре од просјечних вриједности износила је од +0,5 у Бањој Луци до -1,7^{°C} на Чемерну. Током прве декаде новембра само је у вишим предјелима забиљежен слаб до умјерен мраз. У трећој декади нарочито крајем декаде и у нижим крајевима забиљжени су јутарњи мразеви слабог до умјереног, док је у вишим прејелима регистрован умјерен до јак мраз. Најхладнија јутра су била (28 и 29 новембар), а најниже температуре су измјерене на Сокоцу -10,8^{°C}; -9,7^{°C} у Дринићу и Хан Пијеску, Чемерну -8,2^{°C}, док је у већини нижих предјела најчешћа вриједност била око -4^{°C}, а на југу Херцеговине око 0^{°C}, ови мразеви се нису негативно одразили на озиме културе.
- ▶ Најтоплији период током новембра био је у првој половини прве декаде, почетком друге и у првој половини треће декаде. Максимална дневна температура ваздуха у већини мјеста измјерена је (2,5,12,24 и 25. новембра), а највиша је измјерена у Рибнику 21; Бањој Луци и Приједору 20; Добоју, Требињу и Бијељини 19^{°C}, док је најнижа максимална забиљежена на Чемерну 11^{°C}.
- ▶ Топлотни услови у новембру су били повољни за развој озимих усјева и припрему за предстојећи период мировања. Падавине у новембру су биле веће на западу и сјеверу Херцеговине, док је у осталим крајевима забиљежен мањак падавина у односу на вишегодишњи просјек. Новембарске падвине добро су дошле за стварање резервне влаге у дубљим слојевима земљишта. Највише кише у новембру је измјерено у Билећи 328; Гацко 257; Чемерно 228, док је најмање кише пало у Вишеграду 54 и Бијељини 52 l/m².
- ▶ У новембру је требало обавити радове који ће биљке припремити за зимско мировање. У овом мјесецу врши се прскање бакарним препаратима ради смањења инфективног потенцијала проузроковача биљних болести. Млади задади воћа су у јесен осјетљиви на штету коју проузрокују глодари, нарочито зечеви. Њиве засијане озимим житима су легла за пољоске мишеве, тако да и њих треба прегледати.
- ▶ У већем дијелу новембра временски услови су били повољни за обављање актуелних радова у пољу као што су: завршетак сјетве озимица, берба купусњача, вађење корјенастог поврћа, обрада и ђубрење земљишта, затим прскање и резивање воћа и винове лозе и други актуелно пољопривредни радови.

ЗИМА 2017/2018 ГОДИНЕ И РАНО ПРОЉЕЋЕ

Децембар 2017.

- У Републици Српској током децембра било је доста топлије у односу на вишегодишњи просјек. Средња мјесечна температура ваздуха кретала се од -1,8 на Чемерну, -1,4 у Хан Пијеску до 6,1 °С у Требињу. Одступање ове температуре од просјечних вриједности износила је од +3,1 у Бањој Луци до -0,8 °С у Требињу и на Чемерну.
- Израженија позитивна одступања средње температуре ваздуха забиљежена су у западном дијелу Српске, док су негативна забиљежена у Херцеговини. Највише средње температуре ваздуха су забиљежене у првом дијелу друге и средином треће декаде децембра. Током децембра у већини јутара забиљежен је мраз у већини мјеста. Мраз је био израженији у другој половини прве, крајем друге, почетком и крајем треће декаде (умјереног до јаког интензитета).
- Најхладнија јутра су била (7, 8, 10. и 20. децембар), а најниже температуре су измјерене на Сокоцу -16,7 °С; Гацко, Мраковица -16,0 °С; Шипово -13,6 °С; док је у већини нижих предјела најчешћа вриједност била око -5 °С, а на југу Херцеговине око 3 °С, ови мразеви се нису негативно одразили на озиме културе. Најтоплији период током децембра био је почетком друге и средином треће декаде.
- Максимална дневна температура ваздуха у већини мјеста измјерена је (12, 15. и 24. децембра), а највиша је измјерена у Зворнику 20; Бањој Луци, Добоју, Бијељини 19; Приједору и Требињу 18, док је најнижа максимална забиљежена на Чемерну и Гацку 10 °С. Топлије вријеме од уобичајеног омогућило је да се касније посијане озимице припреме за период мировања.

- До краја мјесеца усјеви из оптималног сјетвеног рока као и они из толерантног рока су се добро избокориле и припремиле за предстојећи период мировања. Високе температуре у децембру нису утицале на мировање пољопривредних култура.
- Падавине у децембру су биле честа појава, и у већини мјеста регистровано је више падавина о просјечних вриједности. Чешће и обилније падавине забиљежене су током прве и друге декаде мјесеца.
- Снијега је углавном било у вишим крајевима, мјестимично је био формиран и у нижим предјелима, али се није дуго задржао. Снијежни покривач је добро дошао да заштити озиме усјеве, али и да поправи резерве влаге у дубљим слојевима земљишта током топљења.
- Падавине у децембру добро су дошле за стварање резервне влаге у дубљим слојевима земљишта. Највише кише у новембру пало је у Херцеговини Гацко 455; Чемерно 370; Требиње 347; Билећа 328; Невесиње 308, док је у осталом дијелу Српске пало између 64 (Бијељина) и 216 l/m² (Дринић).

- У децембру једна од важнијих мјера је заштита од глодара и дивљачи јер се током зиме хране пшеницом, луцериштима и младим стаблима воћа (кора и корјен садница), тако да причене велике штете.
- Временске прилике су у децембру омогућавале да се већина пољопривредних радова заврши, уз повремене прекиде због појаве кише и постојећег снијежног покривача. Актуелни радови у децембру су били: завршетак беребе касног поврћа, припрема топлих леја, резидба воћа и винове лозе, обрада земљишта и други актуелни пољопривредни радови.

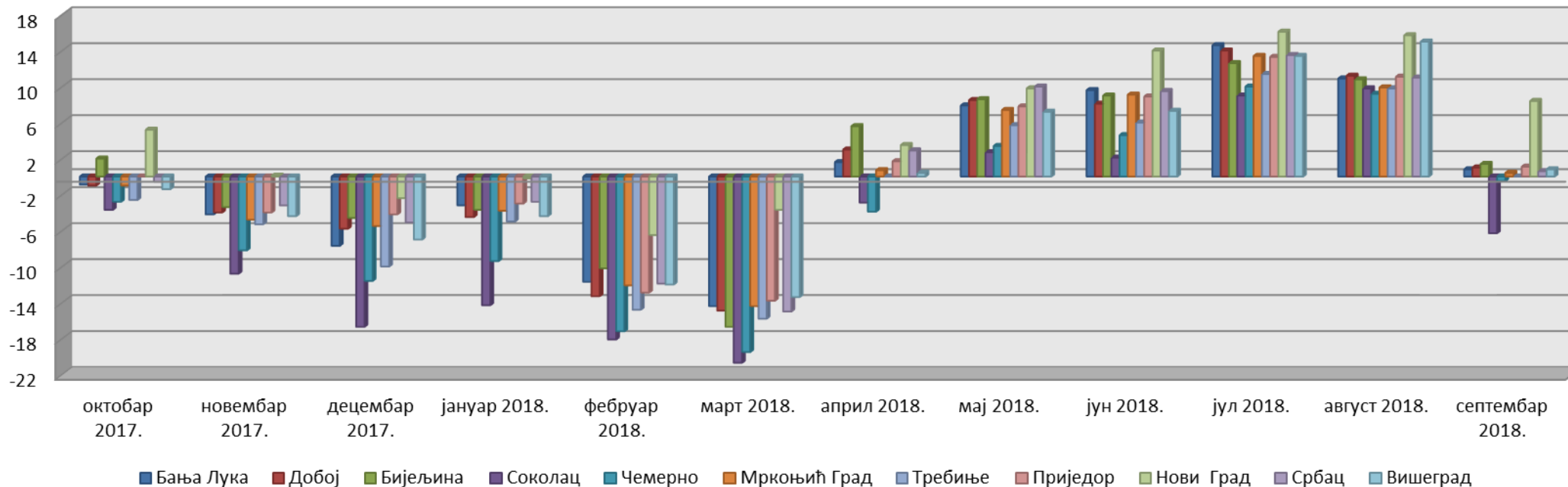
Јануар 2018.

- **Јануар** у Републици Српској био је доста топлији у односу на вишегодишњи просјек.
- Средња мјесечна температура ваздуха кретала се од $-0,1$ на Сокоцу до $7,2$ °C у Требињу. Одступање ове температуре од просјечних вриједности износила је од $+5,1$ у Бањој Луци до $-2,5$ °C на Сокоцу. Током већег дијела мјесеца средње дневне температуре ваздуха су биле изнад вишегодишњег просјека. Средином мјесеца и током треће декаде ове вриједности су биле око или мало испод просјечних вриједности.

У првој половини мјесеца углавном у планинским предјелима регистрован је слаб до умјерен мраз, а у другом дијелу јануара у већини јутара, у свим мјестима, осим југа Херцеговине забиљежен је мраз, у нижим слабог до умјереног, а у вишим предјелима јачег инетензитета. Најхладнија јутра су била (18,23,25 и 26 јануар), а најниже температуре су измјерене на Сокоцу $-14,3$ °C; Калиновик $-11,8$ °C; Чемерно $-9,4$ °C, док је у већини нижих предјела најчешћа вриједност била од -3 до -6 °C, а на југу Херцеговине око 4 °C, ови мразеви се нису негативно одразили на озиме културе.

- Максимална дневна температура ваздуха у већини мјеста измјерена је (5 ,6, 7, 8. и 29. јануар), а највиша је измјерена у Бањој Луци, Добоју, Бијељини 19 °С; Сребреници и Новом Граду 17 °С, док је најнижа максимална забиљежена на Чемерну и Гацку 10 °С.
- Агрометеоролошки услови у јануару били су повољни за мировање озимих усјева, такође и за воћарско-виноградарске културе.
- Током јануара падавине су у већини крајева биле веће од уобичајеног за овај мјесец. Чешће и обилније падавине забиљежене су у првом дијелу прве декаде, током друге и почетком треће декаде мјесеца. Снијезни покривач је углавном био формиран у планинским предјелима, само је током друге декаде мјестимично дошло до формирања мањег снијезног покривача и у нижим крајевима, али се није дуго задржао. Снијезни покривач је добро дошао да заштити озиме усјеве, али и да поправи резерве влаге у дубљим слојевима земљишта током топљења.
- Падавине у јануару добро су дошле за стварање резервне влаге у дубљим слојевима земљишта, што ће имати велики значај у наставку вегетације. Највише кише у првом мјесецу 2018. године пало је у Требињу 129; Дринићу 116; Билећи 112; Мркоњић Граду 102; Невесињу 101, док је у осталом дијелу Српске пало између 35 у Градишци и 90 l/m² у Гацку.
- Временске прилике су у већем дијелу јануара омогућавале да се обављају радови у пољу као што су: преглед озимица, воћа и винове лозе, затим резидба истих, ђубрење, зимско прскање, заштита од глодара у воћњацима и виноградима и други актуелни пољопривредни радови.

Минимална температура ваздуха - производна 2017/2018. година

Фебруар 2018. у Републици Српској био је топлији у односу на вишегодишњи просјек. Средња мјесечна температура ваздуха кретала се од $-3,3$ у Хан Пијску до $6,0$ °C у Требињу. Одступање ове температуре од просјечних вриједности износила је од $-0,1$ у Вишеграду до $-3,1$ °C у Градишци. Најтоплији дио фебруара био је почетком и средином мјесеца, (1, 2. и 17. фебруар), када су забиљежене и максималне температуре ваздуха Бијељина 19 °C; Бања Лука и Зворник 18 ; Добој, Приједор 17 °C, док је најнижа максимална забиљежена на Чемерну 8 и у Гацку 10 °C. Посљедња четири дана мјесеца температуре ваздуха током цијелог дана биле су испод 0 степени, што значи да су били ледени дани. Најхладнији дио фебруара био је током треће декаде мјесеца, а минималне температуре су измјерене (27. и 28. фебруара), а најниже су измјерене у Дринићу -20 ; Калиновику, Сокоцу, Хан Пијеску -18 , док је на југу Херцеговине измјерено -6 °C.

- Током овог периода гдје су забиљежени веома јаки мразеви током цијелог дана био је формиран снијежни покривач који је штитио презимљујуће пољопривредне културе. Агрометеоролошки услови у фебруару били су повољни за мировање свих озимих усјева, а такође и за воћарско-виноградарске културе. Јаки мразеви крајем мјесеца, могли су изазвати извјесна оштећења на појединим раноцвјетајућим врстама воћа и винове лозе.
- Током фебруара падавине су у већини крајева биле знатно веће од уобичајеног за овај мјесец. Падавине у облику кише биле су скоро свакодневна појава, а интензивније су забиљежене током треће декаде, када је падао и снијег уз формирање и повећање снијежног покривача и у нижим предјелима.
- Висина снијежног покривача у нижим крајевима износила је између 5 и 25, а у планинским предјелима од 70 до 150 cm. Накратко мањи снијежни покривач се формирао и на југу Херцеговине. Током прве декаде мјесеца забиљежене су обилније падавине, нарочито у Херцеговини.
- Киша и отапање овог снијежног покривача утицаће на знатно повећање залиха резервне влаге у дубљим слојевима земљишта. Највише кише у фебруару измјерено је у Херцеговини: у Гацку 377; Чемерну 254; Билећи 236; Невесињу 226; Требињу 212, док је у осталом дијелу Српске пало између 61 у Сокоцу и 196 l/m² на Мраковици.
- У фебруару је требало урадити преглед озимих усјева, узорковање и анализу земљишта како би се што квалитетније обавила прихрана минералним ђубривима.
- Бресква у зависности од локалитета и сортимента током мјесеца биле је у фенофази од мировања до почетка бубрења пупољака. У овим фазама развоја и у влажним условима, бресква је осјетљива на инфекцију од проузроковача коврџавости листа брескве.
- У воћњацима и виноградима током фебруара била је актуелна резидба.
- Временске прилике су у већем дијелу фебруара због честе појаве падавина и формирања снијежног покривача ометале обављање радова у пољу као што су: преглед озимица, воћа и винове лозе, затим резидба истих, ђубрење, зимско прскање, заштита од глодара у воћњацима и виноградима и други актуелни пољопривредни радови.

Март 2018. у Републици Српској био је хладнији у односу на вишегодишњи просјек. Средња мјесечна температура ваздуха кретала се од -1,3 у Хан Пијску до 8,8 °С у Требињу. Одступање ове температуре од просјечних вриједности износила је од -3,2 у Градишци до +0,6 на Сокоцу.

- Најтоплији дио марта био је крајем мјесеца, а максималне дневне температуре забиљежене су (11, 30. и 31. марта) и биле су знатно изнад просјечних вриједности, а измјерене су у Зворнику 25; Бијељини 24; Бањ Луци, Добоју, Приједору, Вишеграду, Рудом и Сребреници 23; Новом Граду 22, док је најнижа максимална забиљежена на Чемерну 11 °С. Најхладнији дио марта био је почетком мјесеца и првим данима треће декаде, а минималне температуре су измјерене (1. и 22. марта), а најниже су измјерене на Чемерну и у Крупи на Уни -7 °С. У вријеме појаве ових мразева у већини производних подручја био је формиран снијезни покривач довољне висине који је обезбиједио добру термичку заштиту озимим усјевима. Појава јутарњег мраза интензитета од -3 до -1 који је забиљежен у нижим крајевима могао је изазвати извјесна оштећења на појединим раноцвјетајућим врстама воћа и винове лозе.
- Топлотни услови су у већем дијелу марта били углавном повољни за озиме усјеве.
- Током марта падавине су у већини крајева биле знатно веће од уобичајеног за овај мјесец. Падавине кише, сусњежице и снијега биле су скоро свакодневна појава, а интензивније су забиљежене током већег дијела мјесеца. Посљедња четири дана марта било је без падавина, али не на цијелом простору. Током прве и треће декаде мјесеца био је формиран снијезни покривач висине између 5 и 42, на планинама око 70цм. Велике количине доспјелих падавина кише и отапање снијезног покривача утицаће на знатно повећање залиха резервне влаге у дубљим слојевима земљишта. Највише кише у марту измјерено је у Херцеговини: у Невесињу 442; Гацку 406; Билећи 369; Требињу 319; Чемерну 311, у осталом дијелу Српске пало је између 64 и 165 l/m².

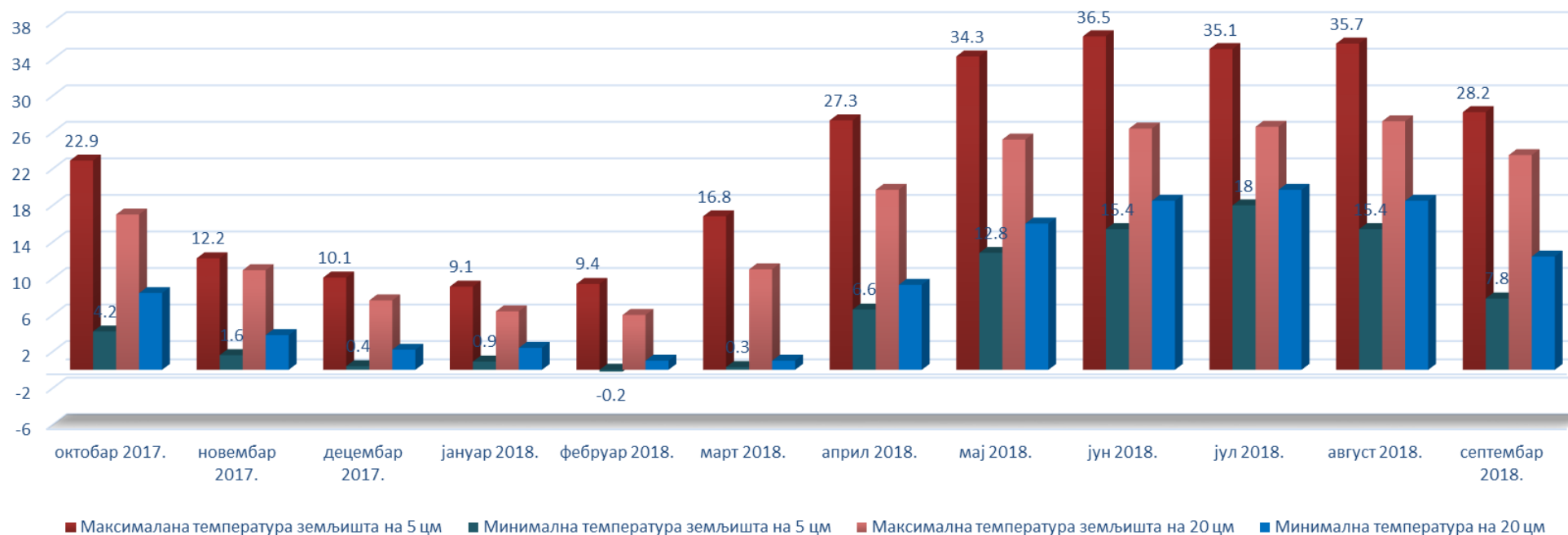
- Нестабилне временске прилике током већег дијела мјесеца ометале су извођење предвиђених пољопривредних радова у пољу. У данима када су биле честе и обилне падавине кише и снијега радови се нису могли изводити, док је средином и крајем мјесеца преовладавало је стабилно вријеме, које је одговарало за актуелне пољопривредне радове као што су: (прихрана озимица, резидба у воћњацима и виноградима, заштита од болести и штеточина, сјетва јарих култура и други актуелни пољопривредни радови.
- Због честих и обилних падавина у марту мјесецу створили су се услови за развој биљних болести као што су: (пјегавост пшенице и јечма, пепелница жита, монилоза коштичавог воћа, коврџавост и шупљикавост листа брескве). Уз пораст температуре ваздуха дошло је активности појединих биљних штеточина.

ПЕРИОД АКТИВНЕ ВЕГЕТАЦИЈЕ У 2018. ГОДИНИ

- **Април 2018.** у Републици Српској био је доста топлији у односу на вишегодишњи просјек. Средња мјесечна температура ваздуха кретала се од 4,8 °С на Чемерну до 12,6 °С у Требињу. Одступање ове температуре од просјечних вриједности износила је од 2,6 у Фочи до 4,8 у Бањој Луци. Током већег дијела мјесеца и минималне и максималне температуре ваздуха биле су изнад просјека, а најтоплији дио априла био је крајем мјесеца (23, 28. и 29. април). Максималне температуре су измјерене у Б.Луци, Зворнику, Бијељини, Приједору, Новом Граду 31 °С, Добоју, Рудом и Фочи 30 °С, док је најнижа максимална забиљежена на Чемерну 22 °С.
- Најхладнији дио априла био је у почетком мјесеца и у првим данима треће декаде, а минималне температуре су измјерене (2, 3. и 7. априла), у планинским предјелима износила је око -4 °С у осталим крајевима од 2 до 6 °С.

- Топлотни услови су у већем дијелу априла били повољни за све пољопривредне културе, сјетву, клијање, ницање прољетних усјева, као и за интензиван раст и развој озимих, цвјетање и заметање воћарских култура. Крајем мјесеца дошло је до наглог пораста температуре ваздуха, што је условило убрзан проток развоја свих пољопривредних култура.

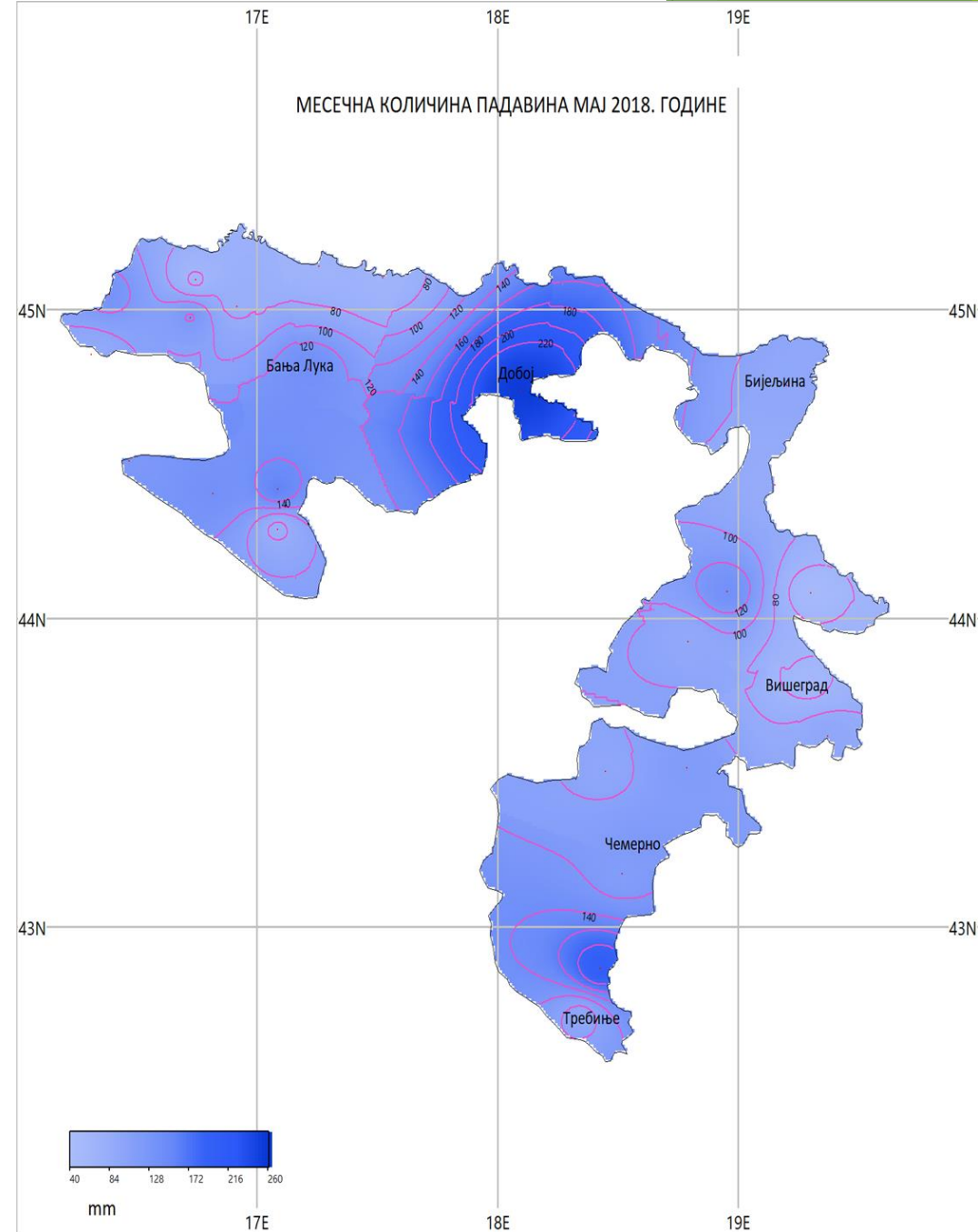
Температура земљишта на 5 и 20 cm дубине- производна 2017/2018. година

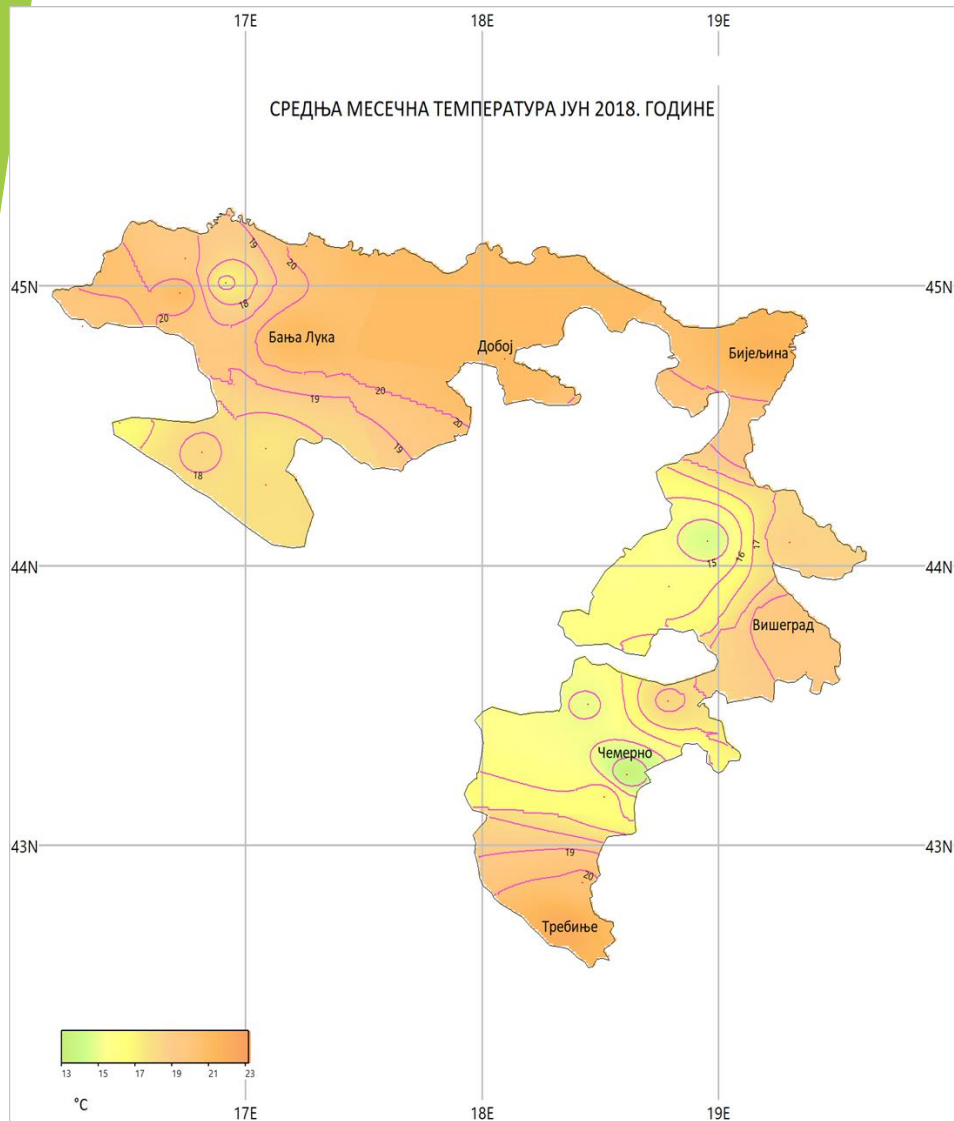
- Током априла падавине су биле ријетке и у већини крајева биле су знатно мање од уобичајеног за овај мјесец. Највише кише је пало у првој декади мјесеца, док су остале двије декаде биле суве, нарочито трећа. Највећа доспјела количина падавина забиљежена је у Невесињу 104; Хан Пијеску 87; Сребреница 83; Рудом 80 и Калиновику 77, у осталом дијелу Српске падавине су се кретале од 10 до 60l/m².

- У већем дијелу мјесеца влажност површинског слоја земљишта и залихе на дубини од 1м у свим подручјима биле су добре, што је од великог значаја за сјетву и почетне фазе развоја прољећних и интензиван раст и развој озимих усјева. Крајем мјесеца је дошло до смањења залиха влаге због слабијег прилива падавина и високих температура ваздуха.
- Веома топло вријеме током већег дијела априла повољно је утицало на активност биљних штеточина као што су: (репина пипа, прва генерација крушкине буве, рутава бува, шљивина оса и др.). Током мјесеца било је и услова за појаву биљних болести: (сива пјегавост листа пшенице, шупљикавост листа брескве, чађава краставост плодова и црна пјегавост јабуке и пламењача јабучастог воћа).
- Временске прилике током већег дијела мјесеца биле су повољне за извођење предвиђених пољопривредних радова у пољу (сјетва јарих усјева, сјетва кукуруза, сунцокрета, луцерке, садња и сјетва поврћа, обрада земљишта у воћњацима и други актуелни пољопривредни радови).
- **Мај 2018.** у Републици Српској био је доста топлији у односу на вишегодишњи просјек. Средња мјесечна температура ваздуха кретала се од 12,2 °С на Чемерну до 20,0 °С у Бијељини. Одступање ове температуре од просјечних вриједности износила је од 1,4 до 2,5 °С.
- Током првог дијела мјесеца температуре су биле знатно изнад просјека за мај, што је довело до убрзања протока фенофазе код озимих усјева. Средином мјесеца било је свјежије вријеме у односу на претходни период, који је одговарао свим пољопривредним културама. Крајем мјесеца температуре су биле у порасту, када су забиљежене и максималне вриједности. У већини мјеста максималне температуре ваздуха биле су 31. маја, а највише су измјерене у Вишеграду 33 °С; Приједору 32 °С; Бања Луци, Зворнику, Бијељини, Требињу, Рудом и Србцу 31 °С, док је најнижа максимална забиљежена на Чемерну 22 °С.

- Минималне температуре ваздуха у већини мјеста забиљежене су 17 и 18 маја, у планинским предјелима износила је од 1 до 5 у осталим крајевима од 7 до 10 °C.
- Топлотни услови су у већем дијелу маја били повољни за све пољопривредне културе, за интензиван пораст јарих култура, као и за цвјетање и наливање зрна код озимих жита. Крајем мјесеца кукуруз је био у фази од 8-9 листова, што је уз довољно влаге омогућавало несметан раст.
- Током маја падавине су биле скоро свакодневна појава и биле су у оквиру вишегодишњег просјека. Ове падавине су углавном биле пљусковитог и локалног карактера, неравномјерно распоређене по количини и интензитету, док су понегдје забиљежене и локалне непогоде. Падавине у овом дијелу вегетације су добродошле свим пољопривредним културама. Честе и пљусковите падавине често су ометале зрење и бербу пристиглих култура, чиме је смањен квалитет плода, а повољно су се одразиле на појаву биљних болести (пламењача и трулеж).
- Највећа доспјела количина падавина у мају забиљежена је у Добоју 250; Билећи 197; Невесињу 174; Мркоњић Граду 148, док је намање падавина измјерено у Сребреници 44l/m2.

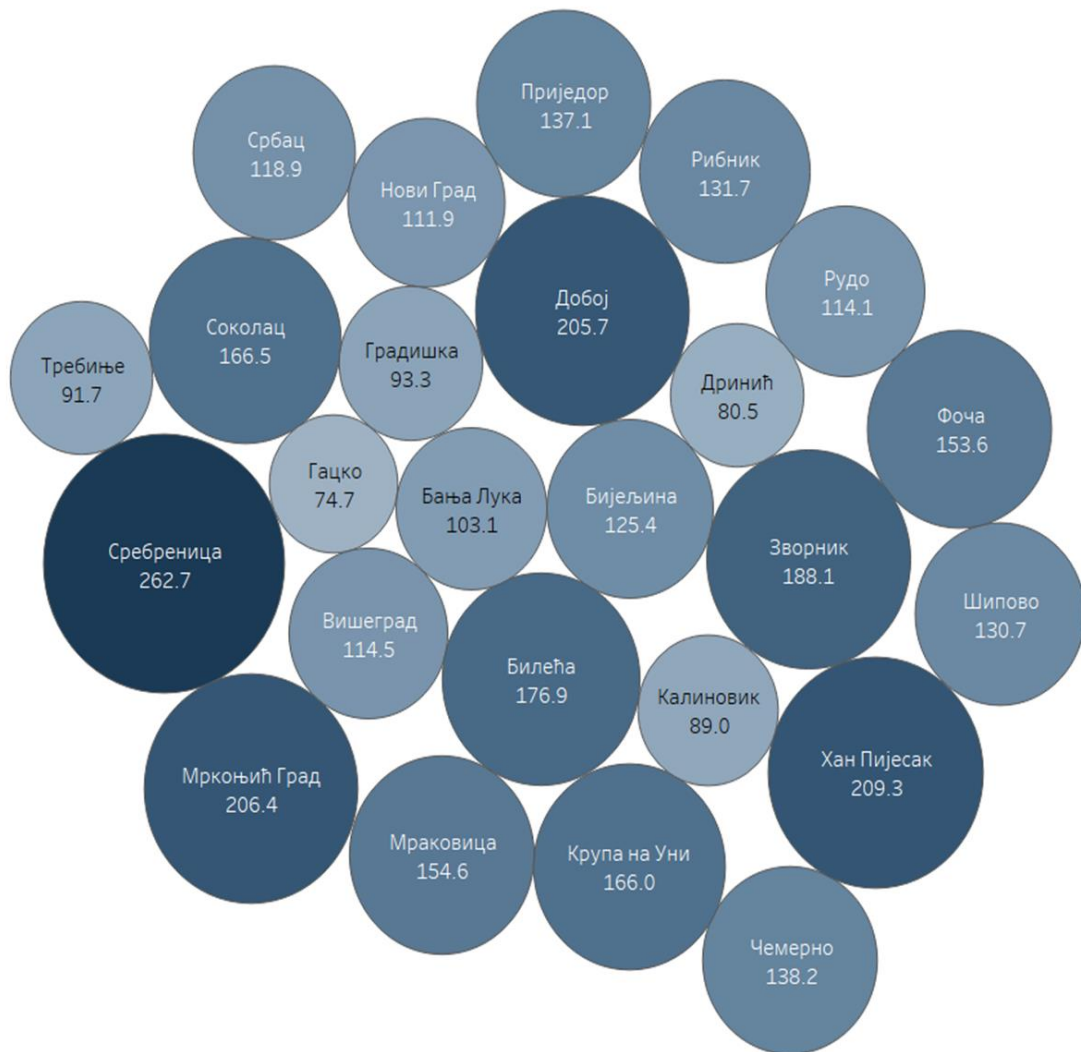

- У већем дијелу мјесеца влажност површинског слоја земљишта и залихе на дубини од 1m у већини подручја биле су добре, осим на крајњем истоку гдје је изражен дефицит падавина, што је од великог значаја за интензиван раст и развој озимих усјева.
- Топло вријеме почетком и крајем маја повољно је утицало на активност биљних штеточина инсеката као што су: (ларве прва генерација јабучног, шљивиног и бресквиног смотавца трешњиња и вишњина мува, крушкина бува (пложена јаја), кукурузни пламенац и друге штеточине).
- Честе падавине током мјесеца условиле су појаву биљних болести: (мрка трулеж плодова код трешње и шљиве, шупљикавост лишћа код коштичавог воћа и пламењача шљиве, пламењача и пепелница винове лозе, чађава краставост плодова и црна пјегавост јабуке и бактериозна пламењача јабучастог воћа, код пшенице је примијећена фузариоза класа и симптоми рђе, док су на кромпиру актуелни симптоми пламењаче и црне пјегавост).
- Током маја изводила се берба пристиглог поврћа и воћа, примјена адекватних мјера његе и заштите, проређивање окопавина и други актуелни пољопривредни радови. Повремено нестабилне временске прилике ометале су и прекидале актуелне пољопривредне радове у пољу.

- **Јун 2018.** у Републици Српској био је нешто хладнији са доста више падавина у односу на вишегодишњи просјек. Средња мјесечна температура ваздуха кретала се од 13,3 °C на Чемерно до 21,8 °C у Требињу. Одступање ове температуре од просјечних вриједности износила је од +1,1 у Бањој Луци до -1,3 °C у Градишци.
- Током прве и почетком друге декаде мјесеца максималне температуре су имале вриједности од 25 до 35 °C, када су измјерене и максималне вриједности за јун мјесец (8. и 12. јун), што је довело до убрзаног зрења озимих жита. У овом периоду почела је жетва јечма, што је раније од уобичајеног датума, док су се прољећне културе у зависности времена сјетве налазиле у различитим фазама развоја, и овакви временски услови су одговарали, тако да су све културе биле у добром стању.

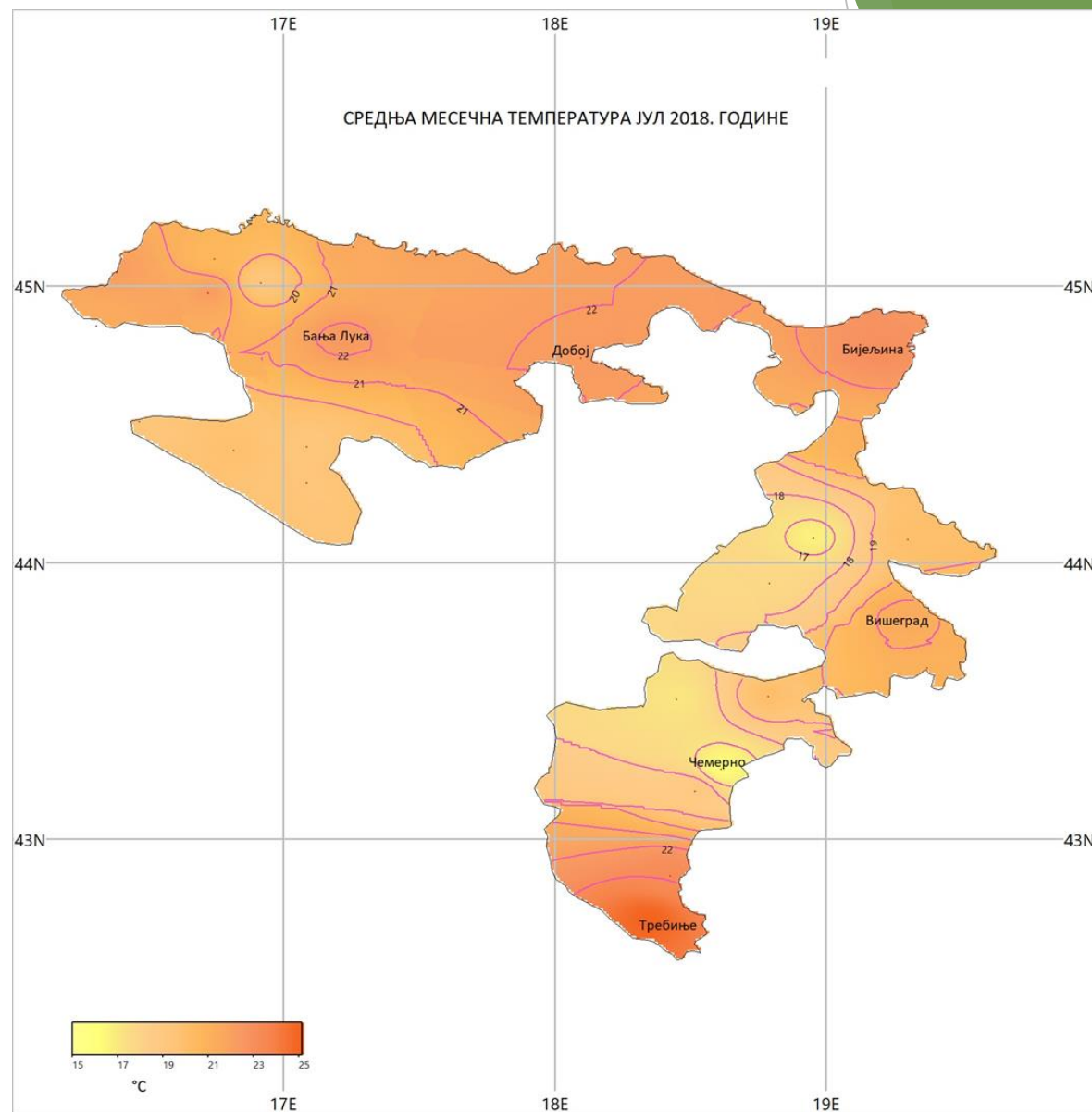
- Од половине па до краја мјесеца преовладало је углавном нестабилно вријеме са чешћом појавом кише и пљускова уз пад температуре ваздуха. Због честе кише жетва озиме пшенице је често била у прекиду или је одлагана, тако да је забиљежен пад приноса и квалитет зрна. На појединим парцелама усљед јачих падавина и појачаног вјетра дошло је до полијегања усјева, тако даје и ту забиљежен пад приноса и квалитета зрна. У овом дијелу мјесеца све прољећне културе су биле у добром стању пред улазак у генеративну фазу развоја.
- Минималне температуре ваздуха у већини мјеста забиљежене су 24. јуна, у планинским предјелима износила је од 2 до 5 у осталим крајевима од 7 до 14 °С.
- Током јуна падавине су биле скоро свакодневна појава и биле су знатно веће од вишегодишњег просјека. Ове падавине су углавном биле пљусковитог и локалног карактера, неравномјерно распоређене по количини и интензитету, док су понегдје забиљежене и локалне непогоде, које су причиниле оштећења на свим пољопривредним културама. Честе и обилне падавине нарочито у другој половини мјесеца значајно су поравиле залихе влаге у свим слојевима земљишта, што ће бити од великог значаја за развој и стање свих прољећних култура током љетњег периода.

Сума падавина за јун 2018.године

- Највећа доспјела количина падавина у јуну забиљежена је у Сребреници 264; Хан Пијеску 209; Добоју 206, док је намање падавина измјерено у Гацку 75 l/m².
- Честе падавине у јуну погодовале су развоју биљних болест као што су: (пламењача, сива трулеж и пепелница на виновој лози, чађава краставост плодова и црна лисна пјегавост јабуке, трулеж коштичавог воћа, пламењача и црна пјегавост кромпира.

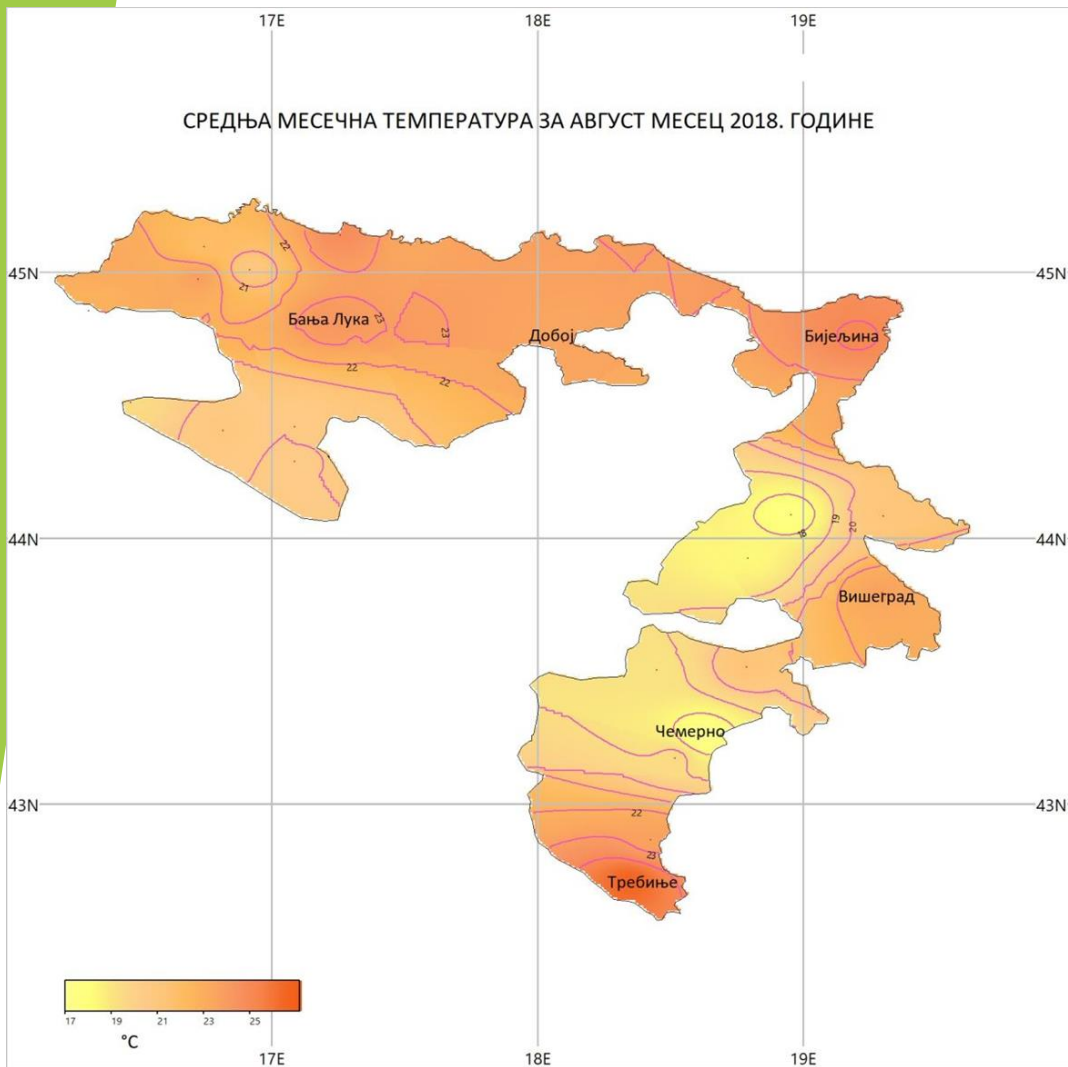
- Повремено сунчано и топло вријеме узроковало је активност биљних штеточина инсеката као што су: (крушкина бува, јабукин, шљивин и бресквин смотавац, кукурузни пламенац)
- Током већег дијела јуна било је нестабилно вријеме са честом појавом кише и пљускова, који су прекидали или одлагали актуелне пољопривредне радове у пољу, прије свега жетву пшенице, затим косидбу ливада, заштиту од биљних болести и штеточина и други пољопривредни радови.
- Јул 2018. у Републици Српској био је просјечно топао са нешто мањим негативним одступањима у односу на вишегодишњи просјек. Средња мјесечна температура ваздуха кретала се од 16,0 на Чемерну до 24,9 °C у Требињу.

- Највеће негативно одступање ове температуре од просјечних вриједности регистровано је у Градишци, док је позитивно одступање забиљежено у Билећи. Током већег дијела мјесеца јула максималне и минималне температуре ваздуха су у свим подручјима биле испод вишегодишњег просјека.
- Максималне дневне вриједности температура ваздуха за јул мјесец забиљежене су 21. јула, а измјерене су у Требињу 35 °С; Бањој Луци, Приједору, Вишеграду и Билећи 34 °С, док је најнижа максимална забиљежена на Чемерну 24 °С. Минимална јутрања температура ваздуха кретала се од 8 °С у вишим крајевима до 16 °С на југу Херцеговине. Топлотни услови у јулу погодовали су свим пољопривредним културама (воћу, поврћу, виновој лози и ратарским културама).
- Током јула у већини производних подручја забиљежено је више падавина него што је то уобичајено за ово доба године. Падавине су биле скоро свакодневне и углавном су биле пљусковитог карактера, док су мјестимично забиљежене обилније падавине праћене временским непогодама, које су причиниле велике штете на пољопривредним културама.
- У већини мјеста падавине су биле веће од просјечних вриједности, осим на југу Херцеговине, Бијељини, Бањој Луци и Мркоњић Граду гдје је забиљежен дефицит у односу на вишегодишњи просјек. Падавине су током јула мјесеца биле честе и мјестимично обилне, а највише воденог талоба измјерено је у Хан Пијеску 196; Сребреници 190; Рудом 169 и Зворнику 151, док је најмање кише пало у Требињу 8,8 l/m².
- Ове падавине поправиле су стање влаге како у површинским тако и у дубљим слојевима земљишта на дубини од 1m. Временски услови су одговарали свим пољопривредним културама, а нарочито кукуризу и ратарским културама.

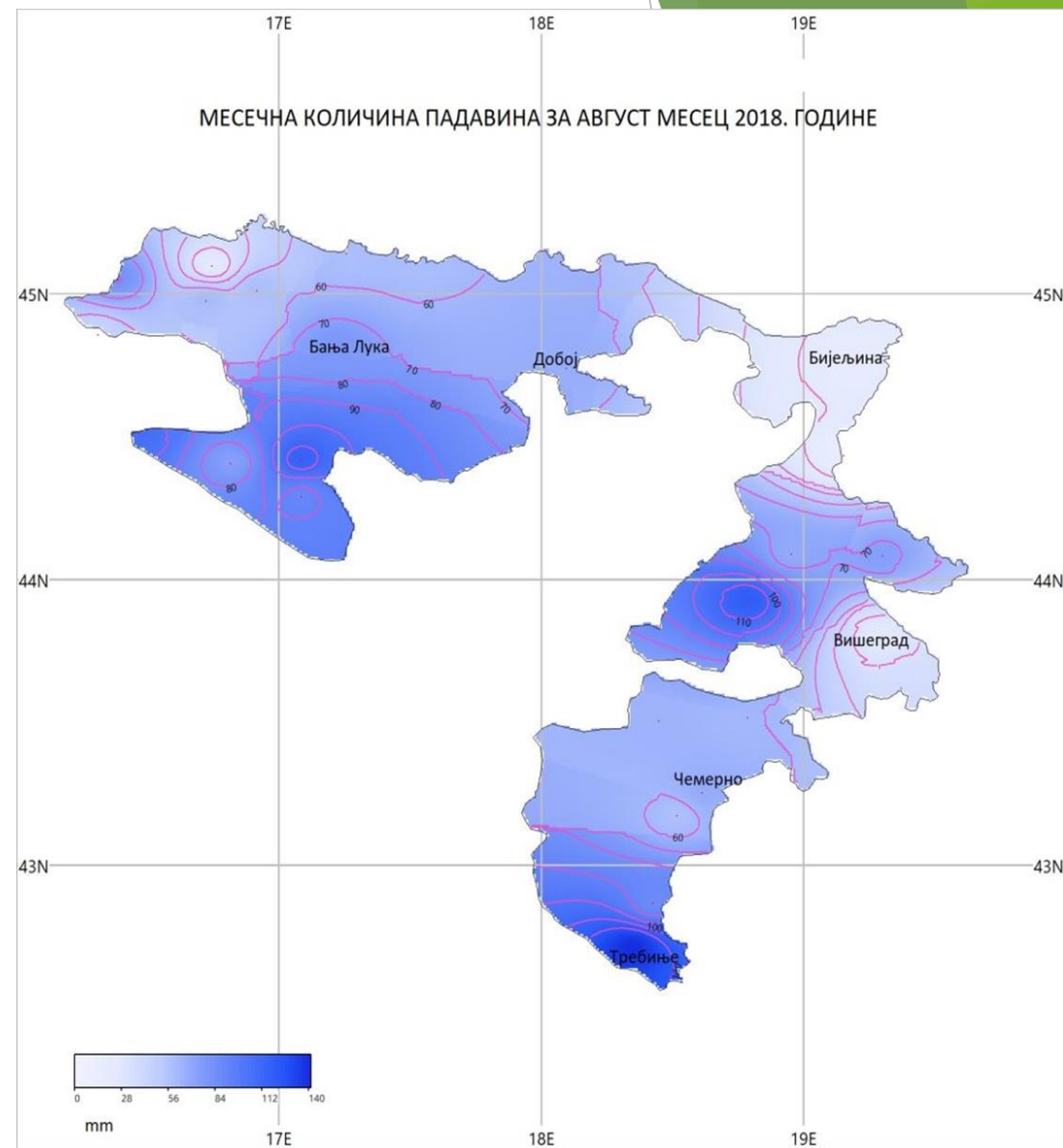
- Честе, повремено и обилније падавине у јулу погодовале су развоју биљних болест као што су: (пламењача, сива трулеж и пепелница на виновој лози, пламењача и трулеж плодова воћа и поврћа.
- Овакве временске прилике одговарале су за развој и ширење корова.
- Повремено сунчано и топло вријеме узроковало је активност биљних штеточина инсеката као што су: (крушкина бува, јабукин смотавац, кромпиров мољац и кукурузни пламенац).
- Током већег дијела јула било је нестабилно вријеме са честом појавом кише и пљускова, који су прекидали или одлагали актуелне пољопривредне радове у пољу, прије свега жетву пшенице, затим косидбу ливада, примјена мјера његе и заштите пољопривредних култура, бреба пристиглог воћа и поврћа и други пољопривредни радови.

- **Август 2018.** У Републици Српској био је нешто топлији од претходног мјесеца, али хладнији у односу на вишегодишњи просјек. Средња мјесечна температура ваздуха кретала се од 17,1 °C на Чемерну до 25,4 °C у Требињу. Одступања ове температуре од просјечних вриједности кретала се од 1,4 у Бијељини до 0,2 °C у Билећи.
- Током већег дијела августа максималне температуре ваздуха су у свим подручјима биле испод вишегодишњег просјека. Максималне дневне вриједности температура ваздуха за август забиљежене су 9 и 10, а измјерене су у Вишеграду 36; Бањој Луци, Требињу, Бијељини, Новом Граду, Приједору, Градишци, Рудом 35 °C, док је најнижа максимална забиљежена на Чемерну 26 °C.

- Минимална јутрања температура ваздуха кретала се од 9 у вишим крајевима до 16 °C на југу Херцеговине, ове температуре су биле у свим мјестима веће од просјечних вриједности. Топлотни услови у августу погодовали су свим пољопривредним културама за њихово зрење(воћу, поврћу, виновој лози и ратарским културама).
- Током августа падавине су биле неравномјерно распоређене по количини и интензитету, тако да је у појединим мјестима забиљежен дефицит, а у појединим суфицит падавина у односу на вишегодиши просјек. Падавине су најчешће биле пљусковитог карактера, тако да су забиљжене локалне разлике у измјереним количинама. На појединим локалитетима забиљжене су временске непогоде са интензивнијим падавинама, које су изазвале оштећења на пољопривредним културама.

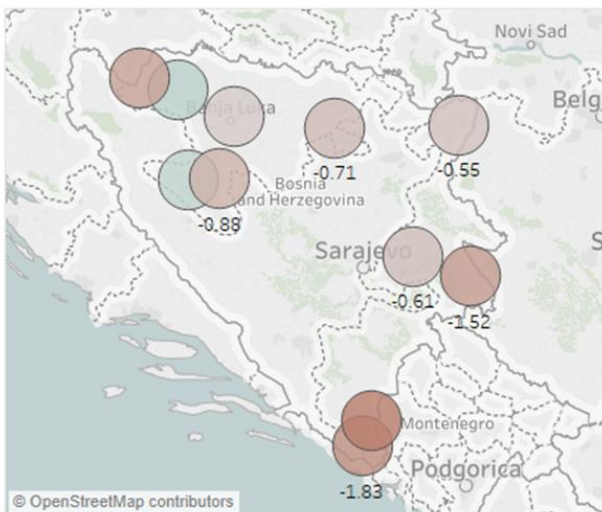
- Падавине су биле чешће и интензивније у првом дијелу прве, током друге и средином треће декаде августа, а највише воденог талога измјерено је у Требињу 138; Сокоцу 117; Мркоњић Граду 114; Дринићу 106, док је најмање кише пало у Бијељини 16 и Зворнику 13 l/m².
- Ове падавине поправиле су стање влаге како у површинским тако и у дубљим слојевима земљишта на дубини од 1m, тако да је стање влажности земљишта било задовољавајуће, што је одговарало свим пољопривредним културама. Према крају мјесеца залихе влаге у земљишту су се смањивале.
- Падавине током августа погодиле су развоју биљних болести, а највише су одговарале ширење инфекције проузроковача пегавости листа шећерне репе, како на старијем, тако и на млађем лишћу. У погледу воћарских култура велики број сорти винове лозе је током августа улазио у период сазревања када локалне кише и високе температуре погодују појави трулежи грозда. Поред тога требало је заштитити и плодове јабуке од проузроковача мрке, горке и меке трулежи плода.

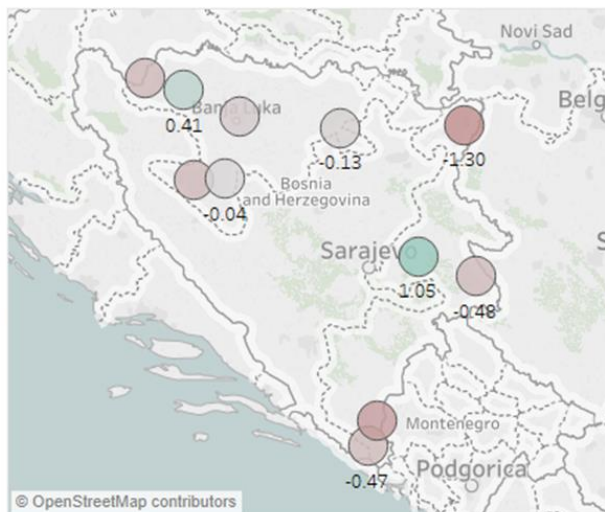
- Током августа сунчано и топло вријеме узроковало је активност биљних штеточина инсеката као што су: (грожђани мољац, јабукин смотавац, кромпиров мољац и кукурузни пламенац)
- Временске прилике у осмом мјесецу уз повремене прекиде због појаве кише или локалних пљускова одговарали су за обављање актуелних пољопривредних радова, као што су: берба пристиглог воћа, поврћа и грожђа, берба ранијих хибрида кукуруза, обрада земљишта за јесењу сјетву, жетва соје, заштита усјева од проузроковача биљних болести и штеточина, и други актуелни радови у пољопривредни.
- **Септембар 2018.** У Републици Српској био је нешто топлији у односу на вишегодишњи просјек. Средња мјесечна температура ваздуха кретала се од 12,1 °С у Хан Пијеску до 20,6 °С у Требињу. Одступања ове температуре од просјечних вриједности кретала се од 1,1 у Бијељини и Билећи до 0,3 °С на Сокоцу и Фочи.
- До 22. септембра средње температуре ваздуха била је значајно већа од просјека. Максималне дневне вриједности температура ваздуха за септембар у већини мјеста забиљежене су 1, 2. и 12. септембра, а измјерене су у Вишеграду 35 °С; Зворнику, Добоју 32 °С; Требињу, Бањој Луци и Приједору 31 °С, док је најнижа максимална забиљежена на Чемерну 23 °С.
- У другом дијелу треће декаде дошло је до осјетног захлађења, па су температуре биле испод просјечних за ово доба године, тако да је забиљежен слаб до умјерен мраз, углавном у вишим предјелима. Минимална јутрања температура ваздуха кретала се од -6 на Сокоцу до 8 °С у Требињу, ове температуре су биле у већини мјеста ниже од просјечних вриједности.

- Топлотни услови у већини дана септембра погодовали су за зрење и жетву кукурузу, бербу пристиглог воћа, поврћа и винове лозе. Појава приземног мраза могла је нанијети штету на појединим пристиглим повртарским културама.

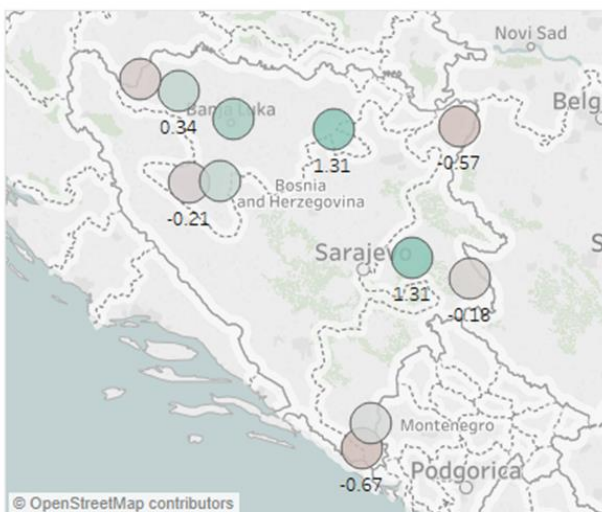
SPI-1 - September 2018

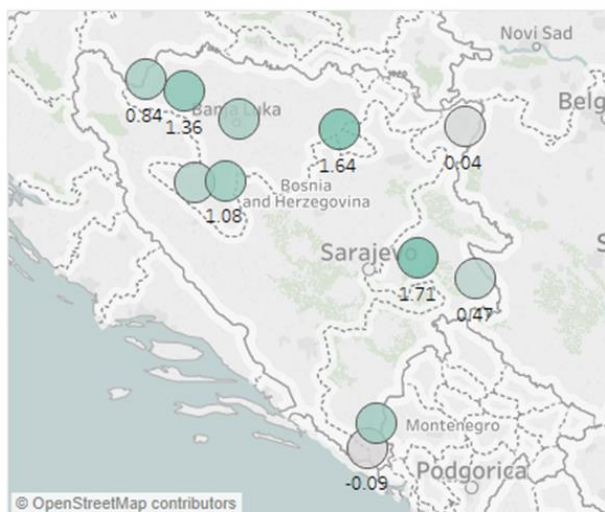
SPI3 - September 2018

SPI6 - September 2018

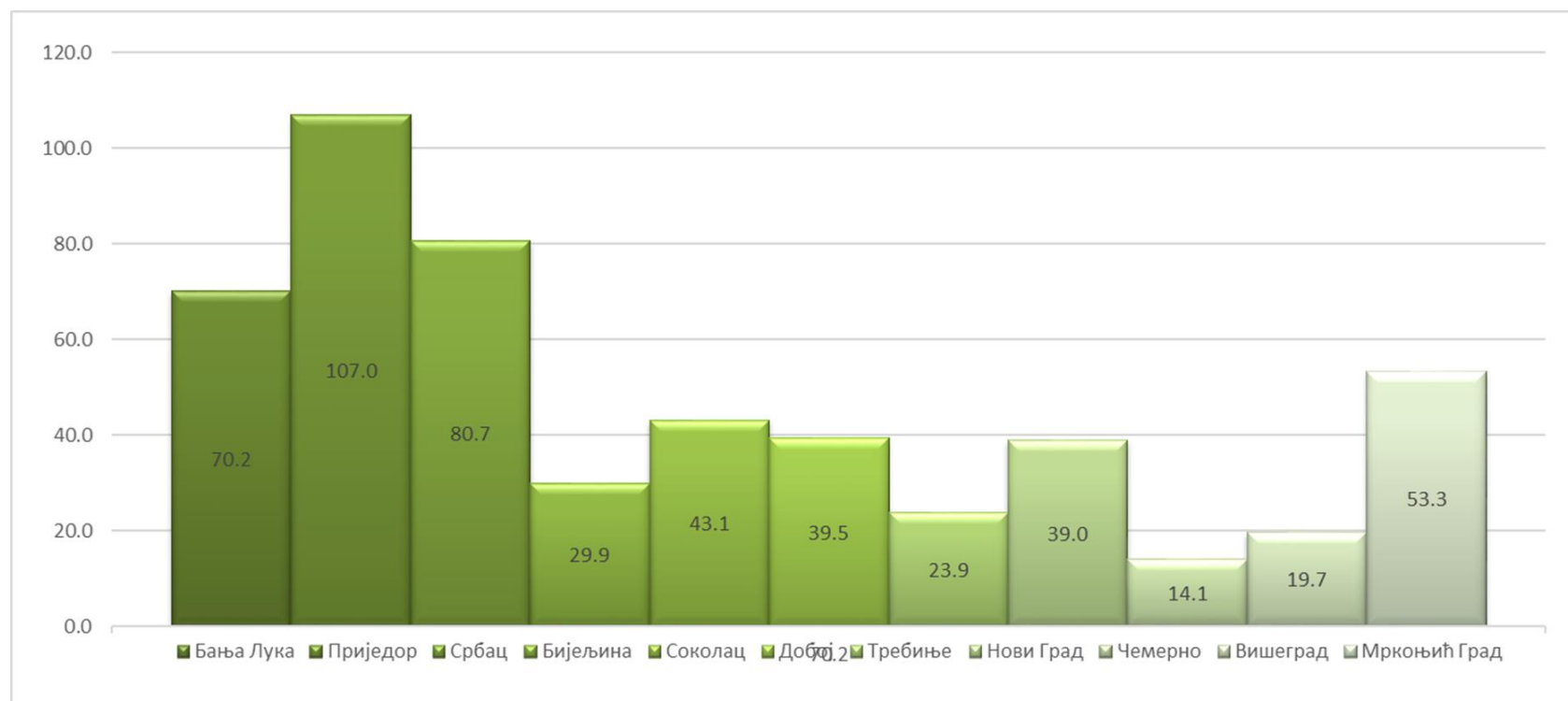

SPI12 - September 2018

- Према SPI-1 индексу тј. стандардизовани индекс падавина за септембар мјесец у западном дијелу Српске владали су нормални услови влажности земљишта, у осталим крајевима била је умјерена суша, док су на крајем истоку и југу Хрцеговине владали изуетно сушни услови, тако да је крајем мјесеца влага била на минимуму, што је неповољно за сјетву која се очекује током октобра.

- Прилив падавина током септембра био је доста мањи у односу на вишегодишњи просјек. Падавине су најчешће биле пљусковитог карактера, тако да су забиљежене локалне разлике у измјереним количинама. Највеће количине падавина забиљежене су у првој и средином треће декаде (25.09.), а највише воденог талога измјерено је на Мраковици 111; Приједору 107; Србцу и Рибнику 80, док је најмање кише пало у Фочи 16; Чемерну 13 и Билећи 8 l/m². Дефицит падавина током августа и септембра довео је до погоршања стања влажности како у површинком, тако и у дубљим слојевима земљишта, нарочито на територији Вишеграда, Билеће и Требиња.

Сума падавина за септембар 2018.године

- Падавине током септембра погодовале су развоју биљних болести, а највише су одговарале ширење инфекције проузроковача пегавости листа шећерне репе, како на старијем, тако и на млађем лишћу. У погледу воћарских култура велики број сорти винове лозе је током августа улазио у период сазревања када локалне кише и високе температуре погодују појави трулежи грозда. Поред тога требало је заштитити и плодове јабуке од проузроковача мрке, горке и меке трулежи плода.
- Активност инсеката током септембра знатно је опала, али на појединим културама су примијећене поједине штеточине као што су: кукурузни пламенац, јаја памукове совице, бувач, репичина оса и др штеточине.
- Временске прилике у деветом мјесецу уз повремене прекиде због појаве кише или локалних пљускова одговарали су за обављање актуелних пољопривредних радова: берба пристиглог воћа, поврћа и грожђа, берба кукуруза, обрада и припрема земљишта за јесењу сјетву и други актуелни радови у пољопривреди.